

Página principal>Encontrar um profissional da justiça>Tipos de profissões jurídicas

Teisinių profesijų rūšys

Irlanda

Šiame puslapyje apžvelgiamos Airijos teisininkų profesijos.

Teisinių profesijos. Įvadas

Valstybės teisminės valdžios funkciją teismai vykdo pagal Konstitucijos 34 straipsnį ir atitinkamus teisės aktus: visų pirma 1961 m. Teismų (steigimo ir struktūros) aktą ir 1961 m. Teismų (papildomų nuostatų) aktą su pakeitimais. Teisėjai skiriami iš paraiškas pateikusių teisininko kvalifikaciją turinčių kandidatų. Atlikdami savo funkcijas teisėjai yra visiškai nepriklausomi. Šis nepriklausomumo principas įtvirtintas Konstitucijoje. Advokato profesija skirstoma į solisitoriaus (daugiausia dirba tiesiogiai su klientais) ir baristerio (atstovauja teisme kaip gynėjas, taip pat bylinėjantis) specializacijas.

1. Teisėjai

Patariamoji teisėjų paskyrimų taryba atrenka asmenis, tinkamus eiti teisėjo pareigas, ir teikia kandidatūras Vyriausybei. Patariamoji teisėjų paskyrimų taryba (JAAB) įkurta pagal 1995 m. Teismo ir teismo pareigūnų aktą. Tarybą sudaro Vyriausiasis teisėjas, Apeliacinio teismo, Aukštojo teismo, apygardos ir apylinkės teismų pirmininkai, generalinis prokuroras, paskirtieji Advokatūros tarybos ir Teisės draugijos nariai bei trys asmenys, kuriuos skiria teisingumo ir teisės reformos ministras. Teisėjus Vyriausybės teikimu skiria Prezidentas. Teismai yra nepriklausomi ir vadovaujami tik Konstitucija ir įstatymais. Pagal Konstituciją teisėjų skaičius reguliariai įtvirtinamas teisės aktais.

Aukščiausiąjį Teismą sudaro teismui pirmininkaujantis Vyriausiasis teisėjas ir septyni paprasti teisėjai, vadinami Aukščiausiojo teismo teisėjais. Aukštojo teismo pirmininkas *ex officio* taip pat yra Aukštojo teismo teisėjas. Aukštąjį teismą sudaro Aukštojo teismo pirmininkas, atsakantis už bendrą šio teismo darbo organizavimą, ir paprasti teisėjai, vadinami Aukštojo teismo teisėjais. Vyriausiasis teisėjas ir Apygardos teismo pirmininkas *ex officio* taip pat yra Aukštojo teismo teisėjai. Auštąjį teismą sudaro pirmininkas ir 35 teisėjai. Apygardos teismą sudaro Apygardos teismo pirmininkas ir 37 paprasti teisėjai, vadinami apygardos teismo teisėjais. Apylinkės teismo pirmininkas *ex officio* taip pat yra Apygardos teismo teisėjas. Apylinkės teismą sudaro Apylinkės teismo pirmininkas ir 63 kiti teisėjai, vadinami apylinkės teismo teisėjais. Teisėjų darbo užmokestis nustatytas teisės aktais, kurie reguliariai atnaujinami.

Teisėjais skiriami solisitoriaus arba baristerio profesija besiverčiantys teisininkai, turintys nustatytos trukmės praktinio (ne mokslinio) darbo patirties. 1961 m. Teismų įstatymo papildomų nuostatų 29 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad apylinkės teisėju gali būti skiriamas asmuo, baristerio ar solisitoriaus profesija besiverčiantis ne trumpiau kaip dešimt metų. Pagal 1995 m. Teismų ir teismo pareigūnų įstatymo 30 straipsnį dešimt metų solisitoriumi ar baristeriu išdirbęs asmuo gali būti skiriamas Apygardos teismo teisėju. 2002 m. Teismų ir teismo pareigūnų įstatyme nustatyta, kad asmuo, baristerio ar solisitoriaus profesija besiverčiantis ne mažiau kaip 12 metų, gali būti skiriamas Aukštojo teismo, Apeliacinio teismo ir Aukščiausiojo Teismo teisėju. Kaip jau minėta, teismai yra nepriklausomi ir vadovaujami tik Konstitucija ir įstatymais, todėl pagal Konstitucijos 34.5.1 straipsnį į pareigas paskirti teisėjai daro tokį pareiškimą:

„Visagalis Dievo akivaizdoje iškilmingai ir nuoširdžiai pažadu ir pareiškiu, kad deramai ir uoliai, kiek leidžia mano žinios ir įgaliojimai, vykdysiu Vyriausiojo teisėjo (ar kito teisėjo) pareigas be išankstinių teigiamų ar neigiamų nuostatų bet kurio asmens atžvilgiu ir vadovausiuosi Konstitucija bei įstatymais. Tesaugo mane ir tepadeda man Dievas.“

Pagal Konstituciją Aukštojo teismo ir Aukščiausiojo Teismo teisėjai gali būti atleisti iš pareigų tik dėl įrodyto pažeidimo ar netinkamumo eiti pareigas, atitinkamą rezoliuciją priėmus abiejams Airijos Parlamento (*Oireachtas*) rūmams. 1924 m. Teismų įstatyme ir 1946 m. Teismų įstatyme (Apylinkės teismas) įtvirtintos panašios nuostatos dėl apygardos ir apylinkės teismų teisėjų.

2. Generalinis prokuroras ir Vyriausiasis prokuroras

Konstitucijos 30 straipsnyje nustatyta, kad Generalinis prokuroras yra „Vyriausybės patarėjas teisės klausimais“. Generalinį prokurorą skiria Prezidentas Ministro Pirmininko (*Taoiseach*) teikimu. Jis nustoja eiti šias pareigas pasibaigus Ministro Pirmininko kadencijai. Paprastai Generalinis prokuroras yra praktikuojantis baristeris ir vyresnysis konsultantas. Reikalavimo, kad Generalinis prokuroras turi nutraukti savo privačią praktiką, nėra, tačiau pastaraisiais metais taip daroma.

Kaip teisinis Vyriausybės patarėjas Generalinis prokuroras vertina visus teisės aktų projektus, kuriuos Vyriausybė ketina teikti abiejams Parlamento rūmams įstatymo priėmimo procedūrai. Generalinis prokuroras taip pat pataria Vyriausybei tarptautinės teisės klausimais, pavyzdžiui, dėl tarptautinių susitarimų ratifikavimo. Dar viena Generalinio prokuroro funkcija – atstovauti visuomenei ginant viešąjį interesą. Tam jis gali pareikšti ieškinį teisme arba užginčyti pareišką ieškinį. Nors skiriamas parlamento, Generalinis prokuroras veikia nepriklausomai nuo Vyriausybės. Pagal Konstituciją Generalinis prokuroras visada yra pagrindinis atsakovas bylose dėl teisės aktų neatitikimo Konstitucijai.

Iki 1976 m. visos bylos dėl sunkių nusikaltimų buvo keliamos Generalinio prokuroro vardu. Konstitucijoje nustatyta, kad šią funkciją gali atlikti ir kitas įstatymais įgaliotas asmuo. Todėl 1974 m. Įstatymu dėl nusikaltimų baudžiamojo persekiojimo (įsigaliojusio 1976 m.) 2 straipsniu buvo įsteigta Vyriausiojo prokuroro tarnyba – atsirado politiškai nepriklausomas pareigūnas, galintis atlikti šias funkcijas. Vyriausiąjį prokurorą skiria Vyriausybė, tačiau jis yra valstybės tarnautojas, todėl neturi atsistatydinti pasikeitus vyriausybei, kitaip nei Generalinis prokuroras. Tai užtikrina baudžiamojo persekiojimo nuoseklumą. 1974 m. įstatymu taip pat nustatyta, kad Vyriausiasis prokuroras savo pareigas turi vykdyti nepriklausomai. Atleisti Vyriausiąjį prokurorą iš pareigų gali Vyriausybė, tačiau tik pateikus jo sveikatos ir elgesio ataskaitą, parengtą komiteto, kurį sudaro Vyriausiasis teisėjas, Aukštojo teismo teisėjas ir Generalinis prokuroras.

Taigi, **Vyriausiasis prokuroras** priima sprendimą, ar asmuo turi būti apkaltintas padaręs sunkų nusikaltimą ir kokį kaltinimą jam pateikti. Kaltinimai pateikiami Vyriausiojo prokuroro vardu, tačiau daugeliu nesunkių nusikaltimų atvejų baudžiamąjį persekiojimą gali vykdyti *Gardaí* (Airijos policija), neperduodama bylos Vyriausiajam prokurorui. Tokiais atvejais Vyriausiasis prokuroras gali padėti policijai nagrinėti bylą. Nors Vyriausiasis prokuroras perėmė iš Generalinio prokuroro baudžiamojo persekiojimo funkciją, Generalinis prokuroras ją tebevykdo tarpvalstybinio pobūdžio bylose, pavyzdžiui, dėl ekstradicijos.

3. Teismų tarnybos darbuotojai

Teismo kanclerius ir **teismo tarnautojus** įdarbina Teismų tarnyba.

Teismo tarnautojai yra atsakingi už bendrą teismų administravimą. Pagrindinė teismo kanclerio pareiga – padėti teisėjui per teismo posėdį ir užtikrinti, kad sklandžiai teismo darbui svarbūs administraciniai klausimai būtų veiksmingai sprendžiami.

Teismų tarnyba yra nepriklausoma institucija, pradėjusi veikti 1999 m. lapkričio mėn. ir Vyriausybės įsteigta 1998 m. Teismų tarnybos įstatymu. Teismų tarnyba atskaitinga Teisingumo ir lygybės ministrai, o per jį ir Vyriausybei.

Teismų tarnyba turi penkis įgaliojimus:

administruoti teismus;
teikti pagalbines paslaugas teisėjams;
teikti visuomenei informaciją apie teismų sistemą;
aprūpinti, valdyti ir prižiūrėti teismų pastatus;
teikti paslaugas teismų paslaugų naudotojams.

4. Šerifas

Kiekvienoje Airijos apskrityje veikia šerifas, kuris yra valstybės tarnautojas, o viena iš jo pareigų – konfiskuoti ir parduoti prekes, siekiant padengti skolą po teismo sprendimo priėmimo. Šerifai skiriami pagal 1945 m. Teismų pareigūnų įstatymą, kurio 12 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad į šias pareigas gali būti skiriami tik baristeriai ar solisitoriai, besiverčiantys šia profesija penkerius metus arba asmenys, ne mažiau kaip penkerius metus dirbę šerifo arba šerifo pavaduotojo tarnybos vadovaujančiuoju tarnautoju arba atsakinguoju padėjėju. Šio įstatymo 12 straipsnio 6 dalies g punkte nurodyta, kad kiekvieno šerifo įdarbinimo sąlygos nustatomos specialiais šio įstatymo skyriais, kuriuos reguliariai atnaujiną finansų ministras, pasikonsultavęs su teisingumo ir lygybės ministru.

5. Solisitoriai

Airijos teisės draugija prižiūri, kaip rengiami studentai, ketinantys tapti solisitoriais, taip pat vykdo drausminę dirbančių solisitorių kontrolę. Kad taptų solisitoriumi, asmuo turi išlaikyti baigiamuosius egzaminus (FE-1), kurie rengiami du kartus per metus, paprastai pavasarį ir rudenį. FE-1 egzaminą sudaro aštuonios dalys: bendrovių teisė, konstitucinė teisė, sutarčių teisė, baudžiamoji teisė, nuosavybės teisė, Europos Sąjungos teisė, nekilnojamojo turto teisė ir deliktų teisė. Po to asmuo turi rasti tinkamą (praktikuojantį) solisitorių, kad galėtų pradėti I profesinės praktikos kursą (PPC I). PPC I vyksta rugsėjo–kovo mėn. ir per visą kursą apima šiuos dalykus: taikomąją žemės teisę, testamentą, vykdymo ir mokesčių teisę, verslo teisę, fondų kursą, teismo procesus (civilinius ir baudžiamuosius), Airijos teisės praktiką (LPI); kursas taip pat apima Civilinės teisės ir advokatūros, pokalbių ir konsultacijų, teisinių tyrimų, teisės pristatymo, teisinių tekstų stiliaus ir rengimo, derybų ir profesinio tobulėjimo įgūdžius. Tada po 14 dienų nuo galutinio PPC I egzaminą pradeda vykdyti kandidatų mokymo sutartis. Prieš priėmimą į PPC II kursą Švietimo komitetas turi būti deklaravęs, kad asmuo išlaikė PPC I egzaminą. Praėjus 11 mėnesių (iš 24 mėnesių mokymo laikotarpio), stažuotojas grįžta į teisės mokyklą dalyvauti PPC II. Į PPC II įtrauktos temos – profesinė praktika, elgesys ir valdymas (privaloma) ir įvairios pasirinkimo galimybės pagal tris kategorijas, t. y. „Verslas“, „Praktika ir procedūros“ ir „Privatus klientas“. Paprastai jis prasideda kiekvienų metų balandžio mėn. ir trunka 11 savaičių, įskaitant egzaminus. Baigęs PPC II, asmuo turi grįžti į mokomąją praktiką vadovaujančio solisitoriaus biurą ir užbaigti likusį laikotarpį – dešimt mėnesių, jei stažuotojas negavo kreditų už darbą, atliktą iki PPC I, arba šešis mėnesius, jei buvo gautas kreditas. Stažuotojai gali prašyti, kad jų vardai ir pavardės būtų įrašyti į solisitorių sąrašą, kai:

jie išlaikė visus egzaminus

jie sėkmingai baigė mokymo laikotarpį ir

mokomąją praktiką vadovaujantis solisitorius prisiekė, kad stažuotojas yra pasirengęs ir tinkamas asmuo, galintis tapti solisitoriumi.

Galiausiai, asmens vardą ir pavardę įtraukus į solisitorių sąrašą, gali būti prašoma išduoti veiklos pažymėjimą.

Visiems dirbantiems solisitoriams gali būti taikomos Teisės draugijos drausminės priemonės. Pagal 1954–1994 m. solisitorių įstatymus Teisės draugijos drausminis teismas įgaliotas tirti įtarimus dėl profesinių nusižengimų, pvz., lėšų pasisavinimo. Jeigu nustatomas profesinis nusižengimas, teismas gali solisitoriui pats skirti sankciją (tai, be kita ko, gali būti nurodymas sumokėti nukentėjusiajai šaliai 15 000 EUR sumos neviršijančią restitucijos išmoką, arba teismas gali savo nustatytus faktus ir rekomendaciją perduoti Aukštojo teismo pirmininkui, o pastarasis galiausiai sprendžia dėl solisitoriui skirtinos sankcijos pobūdžio. Pirmininkas gali sustabdyti solisitoriaus profesinę veiklą, taip pat panaikinti tokį sustabdymą. Drausmės teismas gali reikalauti solisitoriaus grąžinti pinigus klientams, jei nustatoma, kad jo paimtas mokestis per didelis.

Pagal 2003 m. teisės aktą Nr. 732, kuriuo įgyvendinami 2003 m. Europos Bendrijų teisės aktai dėl teisininkų įsisteigimo, valstybių narių teisininkai, norintys verstis profesine baristerio ar solisitoriaus veikla, turi pateikti Advokatų tarybai ar Teisės draugijai prašymą užsiregistruoti. Jei išnagrinėjus prašymą jis patenkinamas, išduodamas registracijos pažymėjimas. Apskūsti neigiamą Advokatų tarybos ar Teisės draugijos sprendimą galima Aukštajame teisme.

6. Baristeriai

Mokymo įstaiga „Honorable Society of King's Inns“ teikia aukštesnės studijų pakopos teisinį išsilavinimą, kurį įgijus suteikiamas baristerio mokslinis laipsnis – jį turintis asmuo gali tapti advokatūros nariu ir verstis šia profesija. „Honorable Society of King's Inns“ veikia kaip savanoriška bendrija, kontroliuojama savo atstovų (vadinamųjų *Benchers*) – teisėjų ir vyresniųjų baristerių. Stodami į tolesnės pakopos teisės studijas „Honorable Society of King's Inns“ teisės studijų absolventai ar kitą teisės diplomą turintys asmenys turi laikyti stojimo egzaminą. Teisės studijų diplomą įgyjamas po dvejų metų studijų (ne visos dienos studijos), o baristerių kursas yra visos dienos vienu metų arba modulinis dvejų metų kursas. Sėkmingai baigę kursą ir įgiję diplomą studentai Vyriausiojo teisėjo (Aukščiausiojo teismo pirmininko) „pakviečiami į advokatūrą“, o po šios ceremonijos baristeriai pasirašo advokatūros narių sąrašą. Tačiau tam, kad jie galėtų pradėti verstis praktika ir imti už tai mokesť, turi būti tenkinami tolesni reikalavimai.

Prieš pradėdami savo praktiką, baristeriai turi tapti Teisės bibliotekos (Law Library) nariais. Teisės biblioteka – tai vieta, kurioje už metinį mokesť galima gauti darbo vietą ir prieigą prie teisinės literatūros ir medžiagos. Prieš tapdamas Teisės bibliotekos nariu baristeris turi pasirinkti mentorį – praktikuojantį baristerį, turintį ne mažiau kaip penkerius metus profesinės patirties. Kol naujasis baristeris dirba vadovaujamas mentoriaus (paprastai tai trunka vienus metus), baristeris vadinamas naujoku (*devil*). Mentorius supažindina naują su praktiniu baristerio darbu – paprastai prašo jo padėti rengti procesinius dokumentus, atlikti teisinę analizę ir siunčia naują mentoriaus vardu atstovauti klientams teisme.

Jungtinė Airijos advokatų taryba, nestatutinė organizacija, prižiūri baristerių veiklą. Tarybą kasmet išrenka advokatūros nariai. Ji skelbia Profesinio elgesio kodeksą, kuris advokatūros narių reguliariai atnaujinamas. Šiame Elgesio kodekse nustatomi reikalavimai baristeriams.

Elgesio kodekso pažeidimus tiria Advokatų tarybos Profesinės praktikos komitetas, kuriam priklauso ne tik advokatūros nariai. Komitetas gali skirti baudas ir įspėjimus, taip pat sustabdyti ar panaikinti baristerio narystę Teisės bibliotekoje. Jo sprendimus galima apskūsti Apeliacinei komisijai, kuriai, be kita ko, priklauso apygardos teismo teisėjas ir neprofesionalus teisėjas.

Tradicškai į baristerį buvo galima kreiptis tik solisitoriaus nurodymu – susisiekti su baristeriu tiesiogiai buvo draudžiama. Šią praktiką peržiūrėjusi Sąžiningos prekybos komisija savo 1990 m. ataskaitoje padarė išvadą, kad toks apribojimas yra varžanti priemonė ir todėl turėtų būti išbrauktas iš Elgesio kodekso. Komisija pripažino, kad tam tikrais atvejais nuoseklus solisitoriaus dalyvavimas yra reikalingas. Komisija rekomendavo panaikinti bet kokias teises ar kitokias taisykles, kuriomis reikalaujama, kad teismo posėdyje fiziškai dalyvautų baristerį konsultuojantis solisitorius. Šios rekomendacijos nebuvo visiškai įgyvendintos, tačiau priimtos kelios Elgesio kodekso pataisos, kuriomis sudaryta galimybė susisiekti su tam tikrų patvirtintų profesinių organizacijų atstovais tiesiogiai.

Baristeriai gali būti jaunesnieji ir vyresnieji konsultantai. Tradiciškai susiklostė, kad advokatūros nariai pirmuosius kelerius karjeros metus dirba kaip jaunesnieji konsultantai, o vėliau apsvarto, ar tapti vyresniaisiais konsultantais. Šis paaukštinimas nevyksta automatiškai, o kai kurie jaunesnieji konsultantai niekada nepateikia prašymo tapti vyresniaisiais. Paprastai dauguma baristerių svarsto galimybę tapti vyresniaisiais konsultantais po 15 darbo metų. Asmuo, norintis tapti vyresniu konsultantu, teikia prašymą Generaliniam prokurorui, tačiau skyrimo procedūrą atlieka Vyriausybė, konsultuodamasi su Generaliniu prokuroru, o šis taip pat tariai su Vyriausiojo teisėju, Aukštojo teismo pirmininku ir Advokatų tarybos pirmininku.

Jaunesnieji konsultantai paprastai rengia ir surašo procesinius dokumentus ir koordinuoja tam tikras bylas – paprastai jos nagrinėjamos žemesnės instancijos teismuose, nors nebūtinai. Vyresniųjų konsultantų funkcijos – tikrinti jaunesniųjų konsultantų parengtus procesinių dokumentų projektus ir koordinuoti sudėtingesnes bylas, kurios nagrinėjamos Aukštajame teisme ar Aukščiausiajame Teisme.

7. Apygardos teismo kancleriai

Apygardos teismo kancleriai yra kvalifikuoti solisitoriai, kuriuos skiria Vyriausybė. Apygardos teisme jie atlieka kvaziteismines funkcijas ir atsako už apygardos teismo darbo vietų administravimą.

Jie taip pat vykdo apygardos šerifo funkcijas (išskyrus Dubliną ir Korką).

8. Notarai

Valstybinius notarų viešame posėdyje skiria Vyriausiasis teisėjas. Valstybinis notaras vykdo tokias pagrindines funkcijas:

tvirtina dokumentų tikrumą;

tvirtina ir tikrina parašus dokumentuose;

vykdo notarius protestus dėl komercinių dokumentų, kaip antai įsakomųjų ir paprastųjų vekselių, taip pat dėl jūrų teisės klausimų;

priima patvirtinimus, pareiškimus ir priesaika patvirtintus pareiškimus (išskyrus dėl bylų Airijos teismuose).

Asmuo, norintis tapti notaru, teikia paraišką, kurioje nurodoma jo gyvenamoji vieta ir užimamos pareigos, valstybinių notarų, dirbančių toje apylinkėje, skaičius, apylinkės gyventojų skaičius ir aplinkybės, pagrindžiančios valstybinio notaro poreikį ir (arba) įrodančios, kad atsilaisvino notaro vieta. Prašymas turi būti patvirtintas pareiškėjo priesaika. Prie jo pridėjama tinkamumo eiti pareigas pažyma, paprastai pasirašyta šešių vietos solisitorių ir šešių įtakingų vietos verslo bendruomenės atstovų. Paraiška pateikiama Vyriausiajam teisėjui įteikiant Teikimo pranešimą Aukščiausiojo teismo raštinei, kuri perduoda paraišką Airijos valstybinių notarų kolegijos kancleriui, Teisės draugijos sekretariatui ir visiems valstybiniams notarams pareiškėjo apskrityje ir kaimyninėse apskrityse. Nusistovėjo praktika valstybiniais notariais skirti tik solisitorius. Kai asmuo, kuris nėra solisitorius, pareiškia norintis tapti valstybiniu notaru, Teisės draugija reikalauja, kad jis pateiktų Vyriausiajam teisėjui pasižadėjimą nesiimti tvirtinti nuosavybės perdavimo sandorių ar teisinio darbo, kurį paprastai atlieka tik solisitoriai. Visi kandidatai į valstybinius notarų turi pirmiausia išlaikyti Airijos valstybinių notarų kolegijos egzaminą.

Pastaba.

Klausimus apie Generalinio prokuroro, Vyriausiojo prokuroro, teismų tarnautojų ir šerifų darbo užmokestį galima pateikti

e. paštu arba

siųsti paštu:

Human Resources

Department of Finance

Merrion Street

Dublin 2

Baristeriai yra savarankiškai dirbantys asmenys ir jų darbo užmokestis labai skirtingas.

Solisitoriai gali dirbti savarankiškai (turėti savo praktiką) arba būti samdomi darbuotojai, jų darbo užmokestis taip pat labai skiriasi.

Notarai ima mokesť už kiekvieną notaro tvirtinamą dokumentą. Nėra teisės aktų, reglamentuojančių notarius mokesčius, bet paprastai notarai skaičiuoja mokesť atsižvelgdami į sugaištą laiką, kelionę ir sumą, kurią už atitinkamą paslaugą turėtų gauti profesionalus specialistas.

Paskutinis naujinimas: 18/01/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.